

17. 4. – Delodajalci in delojemalci

Učenke in učenci 8. b!

Do včeraj zvečer sem prejela kar nekaj vaših poslovnih idej; prepričana sem, da ste tudi tisti, ki se mi niste javili, inovativni in drzni. Vesela bom, če mi boste poslali kakšno zamisel in na kratko opisali pot do »izvedbe« (navodila pri prejšnji uri – podjetje).

Danes pa nova snov.

Preberite celotno besedilo v zelenem na str. 51. Podčrtajte pomembne podatke. (Zadnjega odstavka o Gospodarski zbornici ni treba.)

Rešite nal. 1 na str. 52. Pomoč (pomešane besede): podpišejo pogodbo; sprejmejo delo; ustvarjajo pogoje za uspešno delo, sklepajo pogodbe; razpisujejo prosto delovno mesto

Nal. 2 – plačilna lista delojemalca; preglej postavke in zneske in ustno odgovori:

Koliko je **celotna (bruto) plača**? Delavec tega denarja seveda ne dobi na svoj račun, ker vsebuje še **prispevke** in **dohodnino** (to je davek, ki ga mora od dohodka plačati slovenski državi).

Izračunajmo: bruto: 1823, 93 €
 – prispevki: 402, 93 €
 – dohodnina: 180, 81 €
 neto: 1239,51 €

Sedaj pa pisno:

- Prispevki, ki jih odvedejo od plače, so (podčrtaj v obrazcu alineje): pokojninsko in invalidsko zav., zdravstveno zav., zaposlovanje, starševsko varstvo.
- Prejme neto plačo (obkroži v obrazcu) **1239, 51 €**. Dopiši: Prejme tudi malico (128,52 €) in prevoz na delo (109,81 €).
- Izračunajmo: 1823,25 €
 – 1239,51 €
 583,74 €

Preberi in podčrtaj še zadnji odstavek v zelenem. Razmisli, kako dobro delovno vzdušje vpliva na zaposlene.

Kaj bi ti kot delodajalec omogočil zaposlenim, da bi se na delovnem mestu bolje počutili?

Delavci imajo pravice in dolžnosti. Ali so jih imeli vedno? Zakaj praznujemo 1. maj? (obvezen ogled)

<https://www.youtube.com/watch?v=dAMn6SmaD8s>

Kdor želi kaj vedeti o kršitvah pravic dijakov-delavcev na Kitajskem in podjetju Amazon ...

<https://www.vecer.com/amazonovo-alexo-pod-prisilo-izdelovali-tudi-dijaki-kitajskih-sol-10050879>

Kdor hoče več. (naloga je samo videti dolga)

Pravice, ki jih zaposleni s podpisom pogodbe o zaposlitvi pridobi, so:

- A – pravica do dela,
- B – pravica do plače,
- C – pravica do zdravstvenega zavarovanja,
- D – pravica do pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- E – pravica do počitka in dopusta,
- F – pravica do zavarovanja za čas brezposelnosti,
- G – pravica do zagotavljanja varnih delovnih razmer,
- H – pravica do odpravnine ob odpovedi delovnega razmerja in upokojitvi.

Med katere pravice spadajo sledeča dejstva? Odgovore, npr. 1 A, napiši v zvezek. POŠLJI.

Glej zgornji primer.

- 1) Vsak dan je delavcu zagotovljen 30-minutni odmor. → A
- 2) Če delavec zboli ali se poškoduje, prejema nadomestilo plače, čeprav ne dela. → _____
- 3) Delavcu pripadajo najmanj štiri tedni dopusta. → _____
- 4) Zaposleni mora dobiti redno mesečno plačo za opravljeno delo. → _____
- 5) Delavcu pripada mesečno nadomestilo plače, če postane zaradi bolezni ali invalidnosti nesposoben za delo. → _____
- 6) 8-urni delavnik, kar pomeni, da nam delodajalci ne smejo naložiti več kot 40 ur dela na teden.

Za vse, ki ste ali pa niste prišli do konca, tudi tole je ekonomija: zanimiva primerjava, koliko in kaj ena družina na različnih koncih sveta poje na teden – podatki so za I. 2013.

Zamislite si, kje je vaša družina, koliko potrošite za hrano, ali je res treba jesti vse, kar je prikazano na fotografiji?

<https://time.com/8515/what-the-world-eats-hungry-planet/>

Tule lahko pogledate samo zemljevid, je že dovolj zgovoren:

<http://www.mladina.si/158427/bogati-za-hrano-malo-revni-veliko/>